

Blomster

til

Hverdag og Fest

W. GRUMANN

Flensborg

Holmen 7

(i Raadhuset)

Chr. Fr. Vith

Kul - Byggematerialer
Kul-Import

Engros- og Detailhandel

FLENSBORG

Kontor: Havnevejen 26

Telefon: 37 og 42

AARHUS THEATER

Anden Sydslesvig-Tourné

28.—30. Marts 1951

Ludvig Holberg

»Jean
de France«

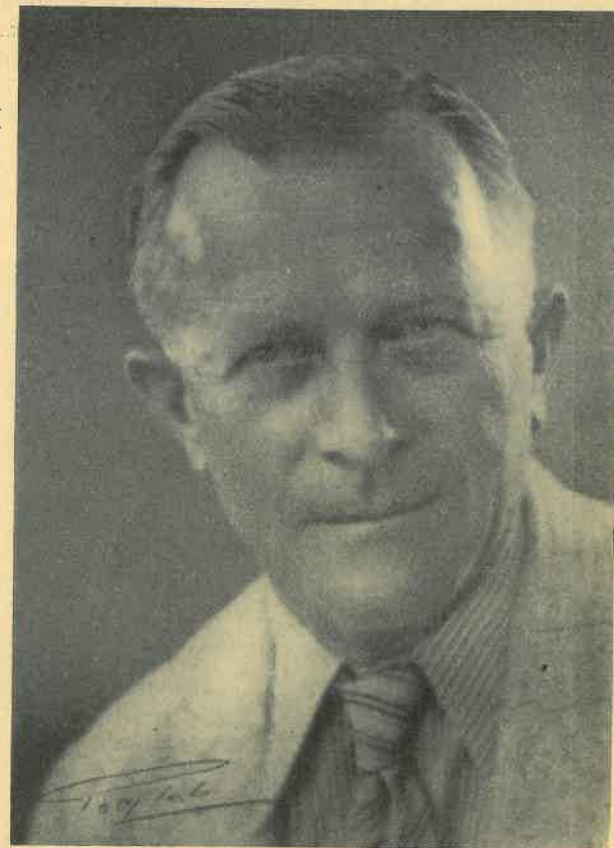
Komedie

i 5 Akter

Rensborg
den 28. Marts
Kl. 20 i Rensborg
Teater

Husum
den 29. Marts
K. 20 i „Hensens
Have“

Flensborg
den 30. Marts
Kl. 20 i Flensborg
Teater

Direktør Erik Henning-Jensen

Castigare mores ridendo

AT REVSE SÆDERNE gennem Latter — det var den klassiske Komedies Motto. Og saaledes saa ogsaa Holberg — i hvert Fald officielt — paa sin Opgave som Komedi digter. Han henregnede selv sine Komedier til sine moralske Skrifter. Derfor ender ogsaa flere af dem med en »Morale«, der direkte udtrykker den egentlige Mening med Løjerne.

Og dog gør man vel i ikke at tage dette alt for alvorligt. Han fulgte kun her en litterær Tradition, der hørte til Genren. Og dertil kom, at Teorien gav ham et nemt Skærmbredt til at dække sig bag, naar han sagde sine kære Københavnerne en Del ildehørte Sandheder. »Morale«, der gerne er af en blid, almengyldig Karakter, føles

ofte kun som et Paaskud for ham til at lave en lystig Komædie over. Bag Moralisten stod i hvert Fald en Digterkunstner, der kunde sit Teater paa en Prik, hvor han saa havde det fra. Og derfor lever hans Komædier stadig paa Scenen, hvor forældet deres moralske Tendens i flere Tilfælde end kan forekomme os.

Det gælder ikke mindst »Jean de France«, en af hans allerførste Komædier. Den blev skrevet og opført i 1722, udkom i Trykken Aaret efter og bærer i meget Præget af at høre til Forfatterskabets Førstegrøde, baade paa ondt og godt. En Del Usikkerhed i det rent tekniske er endnu raadende. Holberg har vist selv følt det. Han røber det i Stykket. Saaledes lader han Marthe sige, da hun skal udføre Intrigen mod Jean og ikke nøjere er klar over hvordan: »Det gaar mig som med dem, der skriver Komædier; medens de skriver paa Komædien, falder dem af sig selv ind, hvorledes den skal udføres og endes.« Det lyder som en skjult Tilstaaelse af, at han arbejdede mere paa Inspiration end efter en fast Plan.

Man mærker det bl. a. paa Scenegangen. Personerne kommer og gaar, uden man begriber hverken hvorfra og hvortil eller hvorhen og hvorfor. I Førsteudgaven var dog Handlingen, om end kun antydningvis, stedfæstet til Vimmelskafte og Rosenborg Have. I de senere Udgaver strøg han disse Angivelser, maaske fordi de fattige Aktører ikke havde Dekorationer til dem, og til en »regelret« Komædie hørte desuden dengang »Stedets Enhed«.

Men Forvirringen blev kun større derved. I moderne Iscenesættelse holder man sig selvfølgelig til det oprindelige. Paa Aarhus Theater indføjer man oven i Købet en Stue til nogle af Optrinene.

Selv var Holberg meget henrykt for sit Stykke; og navnlig fremhævede han med stor Iver den moralske Betydning. »Jeg holder for«, siger han et Sted, »at samme Komædie ikke kan spilles for ofte.«

Den behandler faktisk io dengang højaktuelle Problemer, den herskende Franskgalsskab (Gallomanien) og Ungdommens Udenlandsrejser. Man laa paa Maven for alt, hvad der kom ude fra »det store Europa«. Og det var navnlig blevet fint og moderne for Folk, der vilde regnes for noget, at efterabe alt Fransk.

Det viste sig særlig paa Modens Omraade, hvor man — om man saa havde Raad til det eller ej — slavisk fulgte de kostbare Forbilleder. Herrens anlagde store Parykker og guldbroderede Skødefrakker med Kaarde ved Siden, og Damerne lod sig indsnøre i Fiskebens-Skorter, som med deres Falbelader stod om dem som en Ballon.

Adclen gik naturligvis i Spidsen. Men Borgerskabet, der under Enevælden var kommet godt frem, vilde ikke staa tilbage. Det sendte sine unge Sønner paa Rejse under store Bekostninger, paa hvilke Fædrene ofte forbløede sig. Men det var fint at faa saadan en Søn hjem. Det kastede Glans over Familien, og des større, jo mere en saadan Fyr havde formøblet paa

Ilse Mengel

Paul Hagen

Sigvald Larsen

Gunnar Stryhn

Rejsen — som Jean de France, der paa 15 Maaneder fik det gjort af med 1500 Rigsdaler, ca. 30.000 Kroner i vort Mønt!

Ogsaa Sproget gik det ud over. Det hørte med til god Tone at lade haant om Modersmaalet og opblande det med franske Ord. Endnu saa sent som i den 215. Epistel raser Holberg derover, ligesom over »det parisiske Skrædder-Fakultet«, der bestemmer over, hvad vi skal gaa i.

Jo, vist har Holberg denne Gang givet de gammeldags Borgere Ret i deres Vrede og Forargelse over dette nymodens Uvæsen. I Stykket er Jeronimus faktisk hans Talerør, Omtrent saadan har han selv i sine alvorlige Skrifter ofte behandlet Spørgsmaalet om Ungdommens unyttige Udenlandsrejser, naar de havde saadanne Følger. Og det er Stykkets Moral.

Alligevel — hvor lidt klæder det ikke Holberg at stille sig i denne københavnske Borgermands Skikkelse i al dens snæversynede, reaktionære Stormægtighed og dens patriotiske Selvgodhed! Og lur Digteren, om han da ikke ogsaa holder Jeronimus for Nar, endsige den anden Moralist, Tøffelhelten Frands, Jeans Far, og udleverer dem begge til Lattieren.

Nej, Skælmen er trods alt i hans Øjne. Han har først og fræmmest set, hvor taknemligt et Stof denne Gallomani paa den ene Side og det satte, gammeldags Borgerskab paa den anden Side gav ham til at lave en lystig Farce over og i den drive de syndigste Løjer med Repræsentanterne for begge de to Partier.

Det er paa dette Punkt, den gamle Komædie har bevaret sin Levekraft.

Den er saa ung og sprælsk, saa straalende i sin Overgivenhed, at vi selv overgiver os. Det gaar paa Livet løs i den med en Morskab, der ikke kender til Hemninger og Hensyn. Ud paa den yderste Spids af Naragtighed driver Digteren sin »Helt« og slipper hele sit Humør og sin Kaadhed løs paa ham. Det er denne »ridendo«, der løfter Komædien op til Kunst, medens dens »castigare« med dens »Morale« til Slut højst aflokker os et overbærende Smil.

Og saa maa vi dog maaske samtidig indrømme, at Moralen inderst inde kan have Bud til megen næsegrus Beundring, som vi Danskere gerne nærer for alt fremmed, navnlig naar det har parisisk Stempel paa sig.

Flensborg Avis

grundlagt 1869

Vor sydslesvigske
Hjemstavns ældste Blad

Forsikringer

af al Slags
gennem

Hans Andersen

tidl. J. H. Jensen

Toosbøygade 31 | Telf. 86

Repræsentant for
Forsikringsselskabet

»Danmark«

Weibel & Co.

Flensborg - Slesvigsgade 1

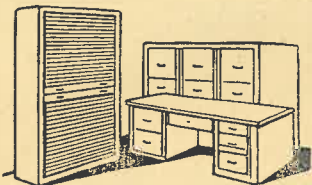

Elektriske Artikler engros

Spec. NEON LYS

for Reklame og Belysning
Lysstof Rør

Kontormøbler

Jacob Erichsen

Tel. 2656 Flensborg Nikolaig. 10

C.F. Janssen

Ovne

Centralvarme-
anlæg

Væg- og
Gulvfliser

Propangas

Flensborg-Nørregade 121

Telf. 184 - 2213

PROGRAM

LUDVIG HOLBERG

JEAN DE FRANCE

eller Hans Frandsen

Komedie i 5 akter

Iscenesættelse: Erik Henning-Jensen

Dekorationer: Svend Gade, udført af Emil Poulsen

PERSONERNE:

Jeronimus	Sigvald Larsen
Elsebet, hans datter	Asta Hagen
Jochum, hans søn	Karl Erik Christophersen
Marthe, hans pige	Ilse Mengel
Espen, hans karl	Børge Andersen (som gæst)
Frands	Gunnar Stryhn
Magdelone, hans kone	Agnete Arne-Jensen
Jean, hans søn	Paul Hagen
Lisbet, hans datter	Tove Errboe
Arv, hans karl	Karl Stegger
Antonius	Holger Perfort
Pierre, Jeans tjener,	Gunnar Lemvig
En officer	Knud Hilding

Handlingen foregår i København

Længste ophold mellem 3. og 4. akt. Spilletid ca. 2½ time

Efter Teaterforestillingen

hyggeligt Samvær i
Borgerforeningens
Klubværelser

Mielkes yndede Orkester
spiller

Der serveres Smørrebrød,
Pasteter o. m.

Missionshotellet »Hotel ved Byparken«

Indh. Fru Alba Ihm

Nørregravene 70
FLENSBORG
Telefon Nr. 1900

rindende vand - centralvarme
bilkparkering - rolige værelser
og stor altan med udsigt
over fjorden.
God forplejning. Der tales dansk

merdiener spielen. Jean de France fällt glatt auf diese Kriegslist herein und ist entzückt von einem Bildchen der vermeintlichen französischen Dame, das Espen ihm überbringt. In Wahrheit ist das Portrait nichts als ein alter Kupferstich, aus einer Chronik ausgeschnitten und auf ein Holzbrettchen geklebt. Jean aber trägt es an einem Band um den Hals, weil Espen ihm vormacht, die neueste französische Mode schreibe es so vor. Espen bestellt Jean in den Park, wo ihn »Madame la Fleche«, in Wirklichkeit natürlich unsre listige Marthe, erwarte. Aber das Rendezvous verläuft nicht wunschgemäss, denn die Dame verlässt den Schauplatz, weil, so lässt sie dem enttäuschten Kavaliere bestellen, dieser nicht nach der neuesten Mode gekleidet sei. Erst wenn er seinen Rock umkehre und ihn, wie die Mode es verlange, hinten zuknöpfte, dürfe er sich Hoffnungen machen.

Nach diesen Vorschriften kleidet sich nun unser Hans, und er zwingt auch den ehrlichen Jeronimus mit Gewalt zu solch närrischer Tracht. Das wird dem guten Schwiegervater aber nun doch zu viel; er ruft um Hilfe. Der brave Antonius, Elsebets Liebster, befreit ihn, und zum Dank sagt der erzürnte Alte dem Retter sein Töchterlein zu.

Junker Jean soll nun zur Strafe für den gewaltsamen Ueberfall in Arrest; obendrein nimmt ein Spieler, dem er schuldig ist, ihm noch seinen

ganzen französischen Staat samt Hut, Perücke und Uhr ab. Der gerupfte Spatz will sich nun in den Schutz der Madame la Fleche begeben. Da erreicht ihn ein Brief, von Marthes Hand geschrieben, in dem die Dame aus Paris mit freundlichen Grüssen schreibt, sie sei nach Hamburg gereist und Jean möge ihr schleunigst folgen.

So sind wir nun also den Narren los, der sich selbst seinen Weg ins Ungewisse gesucht hat. Auch Vater Frands will nichts mehr von ihm wissen. Elsebet aber bekommt ihren Antonius, und Jeronimus beschliesst das Ganze mit dem Lied:

»Mir scheint, wir wollen hier zu Haus
die Jungens früh vermählen,
statt dass sie in der Fremde drauss
mit fremdem Zeug sich quälen.«

Was nützt es uns, in andre Land'
grossartig weit zu springen!
Wir können es in unserm Stand
zu Hause weiter bringen.«

Friedrich M a h n e r t.

Muntert Optrin fra „Jean de France“ (Agnete Arne-Jensen som Magdalene, Paul Hagen i Titelrollen som Jean og Gunnar Stryhn som Frands).

Det førende Porcelæns hus

Thomas C. Jessen

Flensborg

Nørregade 54-56

med den konstante seværdige Porcelæns-Udstilling